

Wymagania edukacyjne

Kształcenie w szkole podstawowej stanowi fundament wykształcenia. Zadaniem szkoły jest łagodne wprowadzenie dziecka w świat wiedzy, przygotowanie do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdrażanie do samorozwoju. Szkoła zapewnia bezpieczne warunki oraz przyjazną atmosferę do nauki, uwzględniając indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój ucznia.

II ETAP EDUKACYJNY: Klasy IV-VII

Muzyka

Wymagania ogólne

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

Uczeń indywidualnie i zespołowo muzykuje, tworzy i improwizuje proste struktury dźwiękowe i układy ruchowo-taneczne, przedstawia cechy i charakter wykonywanych utworów werbalnie i pozawerbalnie, rozwijając swoje zdolności i umiejętności muzyczne, preferencje oraz umiejętności wartościowania wytworów kultury.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

Uczeń rozumie podstawowe pojęcia i terminy muzyczne niezbędne w praktyce wykonawczej, percepcji oraz prowadzeniu rozmów o muzyce, poszukiwaniu informacji i twórczym działaniu, dostrzegając przy tym wzajemne relacje między nimi.

III. Wiedza o kulturze muzycznej, narodowym i światowym dziedzictwie kulturowym.

Uczeń interpretuje zjawiska związane z kulturą muzyczną, słucha muzyki, rozpoznaje, rozróżnia i omawia jej cechy, przedstawia własny stosunek do słuchanego i wykonywanego repertuaru, jest świadomym odbiorcą sztuki.

Wymagania szczegółowe

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

1. W zakresie śpiewu. Uczeń:

- 1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) minimum 10 różnorodnych utworów wokalnych w roku szkolnym:
 - a) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego,
 - b) wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne),
 - c) kanony;
- 2) poprawnie śpiewa z pamięci, zachowując należytą postawę, hymn państwowy „Mazurek Dąbrowskiego”;
- 3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;
- 4) wykonuje solo lub w zespole „rapowanki”, rytmiczne recytacje itp.;
- 5) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie:
 - a) struktury melodyczne,
 - b) sygnały dźwiękowe (w kontekście danej tonalności),
 - c) prosty dwugłos (burdon, ostinato, głos towarzyszący górny lub dolny),
 - d) głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;
- 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad.

2. W zakresie gry na instrumentach. Uczeń:

1) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub/i solo) na jednym lub kilku instrumentach melodycznych (do wyboru np. flet podłużny, flażolet /flecik polski/, pianino, keyboard, gitara, dzwonki, metalofon, ksylofon i inne) oraz perkusyjnych niemelodycznych:

- a) schematy rytmiczne,
- b) melodie,
- c) proste utwory,
- d) akompaniamenty;

2) gra na wybranym instrumencie melodycznym Hymn Europy (instrumentalną wersję „Ody do radości” L. van Beethovena);

3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;

4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie:

- a) proste struktury rytmiczne,
- b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny,
- c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;

5) improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów.

3. W zakresie ruchu przy muzyce. Uczeń:

1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;

2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne:

- a) polskich tańców narodowych: poloneza, kujawiaka i krakowiaka,
- b) wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu),
- c) wybranych tańców różnych narodów,
- d) wybranych tańców towarzyskich (fakultatywnie);

3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki.

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości):

- a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności),
- b) muzyki jazzowej i rozrywkowej,
- c) polskich pieśni artystycznych i patriotycznych,
- d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;

2) rozpoznaje ze słuchu:

- a) brzmienie instrumentów muzycznych,
- b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas,
- c) podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA1, rondo i wariacje,
- d) polskie tańce narodowe,
- e) aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i zespół folkowy;

3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;

4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łączy muzykę z innymi obszarami wiedzy):

- a) odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych,
- b) rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki,
- c) werbalizuje emocje i odczucia,
- d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

- 1) podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;
- 2) określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację).

2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej:

- 1) nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii;
- 2) różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;
- 3) zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine;
- 4) zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne oraz fermatę;
- 5) potrafi posługiwać się symboliką beznutową (np. tabulaturą, fonogestyką, uproszczoną fonogestyką, tataizacją).

3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału:

- 1) instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;
- 2) głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) oraz technik wokalnych (np. śpiew estradowy, śpiew biały, jodłowanie i inne);
- 3) aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band, zespół folkowy).

4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:

- 1) muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokально-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz do wyboru: sakralna, filmowa, teatralna i inne);
- 2) stylów muzycznych (do wyboru: pop, rock, jazz, folk, rap, techno, disco, reggae i inne);
- 3) form muzycznych: budowa okresowa, AB, ABA, ABA1, kanon, rondo, wariacje, pieśń, opera, balet, operetka, musical, koncert, symfonia;
- 4) faktury muzycznej: homofoniczna, polifoniczna.

5. Uczeń określa charakterystyczne cechy:

- 1) polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, kujawiaka, oberka, krakowiaka;
- 2) wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu;
- 3) wybranych tańców towarzyskich i współczesnych.

6. Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX wieku) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich.

7. Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Mikołaj Gomółka, Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki i inni).
8. Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne, argumentując swoje wybory.
9. Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii.

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

- 1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;
- 2) zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;
- 3) poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;
- 4) poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;
- 5) wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, cech epoki, charakterystyki stylów, przygotowując prezentacje lub/i, muzyczne portfolio;
- 6) uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej);

- 7) angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;
- 8) uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych;
- 9) stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców.

Na każdej lekcji uczeń zostaje poinformowany o jej celu oraz o konkretnych wymaganiach dotyczących wiedzy i umiejętności, które na danej lekcji powinien osiąść.

Ogólne zasady pracy na lekcjach muzyki

Założenia ogólne:

- w semestrze można być jeden raz nieprzygotowanym
- uczeń ma prawo do poprawienia oceny niedostatecznej; dodatkowo może również poprawić ocenę inną niż niedostateczna
- na uzupełnienie wszelkich zaległości spowodowanych nieobecnością uczeń ma czas nie dłuższy niż trzy tygodnie (odstępstwo od tej zasady może nastąpić w wypadku długotrwałej usprawiedliwionej nieobecności)
- w przypadku stwierdzenia niesamodzielności prac pisemnych uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną
- przed każdą pracą pisemną (przynajmniej na tydzień wcześniej) nauczyciel informuje uczniów o zakresie obowiązującego materiału; czas pracy zależy od stopnia trudności i ilości zadań
- w trakcie oceniania nauczyciel wskazuje uczniowi, co wykonuje dobrze, co i jak wymaga poprawy i jak powinien się dalej uczyć

Ocenianiu na lekcjach muzyki podlegają:

- prace praktyczne (gra na instrumentach, śpiew, ruch przy muzyce, odtwarzanie tematów rytmicznych, wytwarzanie instrumentów)
- odpowiedzi ustne
- prace klasowe
- aktywność na lekcji
- prace domowe
- kartkówki
- pracę w grupie
- prowadzenie zeszytu

Ocenie może podlegać także:

- udział ucznia w zajęciach pozalekcyjnych (np. zespół wokalny)
- solowy i zespołowy udział w przedsięwzięciach artystycznych w szkole i poza nią (konkursy, przeglądy)

Opracowała Ewa Czuba